

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

Громової Злати Володимирівни

на тему:

**«Психологічні особливості опору змінам особистості
у соціальній взаємодії»**

Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження визначена важливістю проблеми змін та опору змінам у психологічній науці, оскільки на всіх рівнях (суспільному, міжособистісному, особистісному) інтенсивність змін зростає, так само, як і опір цим змінам, світ стає мінливим та менш передбачуваним. Разом з тим, в науці на сьогодні недостатньо представлено вивчення психологічних аспектів опору змінам, специфіки його проявів у соціальній взаємодії, взаємозв'язку з іншими формами та видами поведінки й діяльності людини, недостатньо систематизовані методи дослідження, обґрунтована та узагальнена теоретико-методологічна база. Все це зумовлює необхідність та своєчасність вивчення психологічних особливостей опору змінам особистості у соціальній взаємодії.

Текст дисертації характеризується послідовним, логічним викладенням матеріалу, вдалим поєднанням теоретичного обґрунтування та емпіричної перевірки представлених наукових положень. У роботі З.В. Громовою чітко окреслені об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження, використані валідні та надійні методи дослідження, визначена структура та логічна послідовність викладеного матеріалу. Мета дослідження полягала у розробці комплексної системи подолання опору змінам особистості на основі виявлення психологічних особливостей особистості щодо формування опору змінам у соціальній взаємодії.

Вивчення тексту дисертації та публікацій авторки за темою дисертації дозволяє зробити висновок, що робота, яка представлена на розгляд, має наукову новизну, теоретичну й практичну цінність.

Наукова новизна дисертаційного дослідження не викликає сумніву. Дисертанткою вперше вперше розроблено модель (формулу) прогнозу опору змінам на основі психологічних особливостей особистості; уточнено, поглиблено та розширено уявлення про сутність поняття «опір змінам»; набули подальшого розвитку положення та класифікації щодо причин виникнення, типів прояву, характеру та структурних складових опору змінам; обґрунтовано, розроблено та апробовано комплексну систему подолання опору змінам особистості з урахуванням визначених психологічних особливостей, вплив яких встановлено у контексті опору змінам.

Теоретичне значення дисертаційного дослідження полягає у поглибленні уявлень про психологічні особливості опору змінам, формулюванні принципів роботи психолога, що спрямовані на подолання опору змінам згідно з психологічними особливостями особистості.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці комплексної системи подолання опору змінам особистості, яка складається із систематизованого інструментарію психологічної діагностики та оцінки опору змінам особистості та розробленого і апробованого тренінгу з подолання опору змінам особистості, який дає можливість зменшити та/або подолати опір змінам особистості. Матеріали дисертаційного дослідження також можуть бути використані у змісті таких дисциплін у ЗВО, як «Психологія управління», «Психодіагностика», «Психологія організацій», «Психологічна діагностика й оцінка персоналу організації» та у програмі підготовки фахівців з організаційної психології. Результати дослідження також впроваджено в навчальний процес Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України та Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Кількість публікацій З.В. Громової за темою дисертації відповідає вимогам, дозволяє ознайомитися з основними результатами дослідження

(теоретичними та емпіричними), представлено у трьох розділах дисертації та опублікованого у фахових, наукометричних виданнях. За результатами дисертаційного дослідження опубліковано: 8 наукових публікацій, у тому числі три одноосібні статті у фахових виданнях України, внесених до міжнародних науково-метричних баз даних, одна стаття у співавторстві в іноземному науковому періодичному виданні, що внесено до міжнародної науково-метричної бази Scopus (науковий доробок автора складає 50%), 4 тези доповідей на конференціях.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. За актуальністю, обсягом проведеного дослідження, теоретичним і практичним значенням, подана на розгляд дисертація є актуальним, завершеним самостійним дослідженням, в якому отримані нові науково обґрунтовані результати. Робота за змістом, структурою та публікаціями відповідає галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 - «Психологія».

Вище викладене дає підставу для висновку, що дисертація Громової Злати Володимирівни на тему: «Психологічні особливості опору змінам особистості у соціальній взаємодії» повністю відповідає вимогам пункту 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 167, які висуваються до дисертацій з присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Рецензент:
доктор психологічних наук, доцент,
професор кафедри психології

М.Г. Ткалич
М.Г. Ткалич

Рецензент:
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології

